

Grøn omstilling på Viborg Kirkegård

- Præsentation
- Biodiversitet
- Klimaindsats

Viborg Kirkegård - Præsentation

- Allan K. Rask, Kirkegårdsleder
- 8 ha kirkegård
- 5 kirkegårde i samdrift
- Assistance hos lokale sogne
- 22 ansatte

Grøn omstilling - Biodiversitet

- Overblik på den enkelte kirkegård
- Hvad gør vi allerede i dag
- Holdningsændringer
  - Udseende
  - Er ukrudt velkommen?

Skab overblik

VIBORG KIRKEGÅRD

Søg (afdøde, debitor, nummer)

+ Opret filter

	Gravsteder	6120 gravsteder 12321 gravpladser 28683,01 m ²	☐
	Ledige gravsteder	1251 gravsteder 2289 gravpladser 6495,02 m ²	☒
	Renhold	2713 gravsteder 5656 gravpladser 12452,62 m ²	☐
	Udløbet gravsted	1473 gravsteder 2795 gravpladser 8087,31 m ²	☐

Træstammer til henfald / insekthoteller

- Træstammer til henfald / insekthoteller

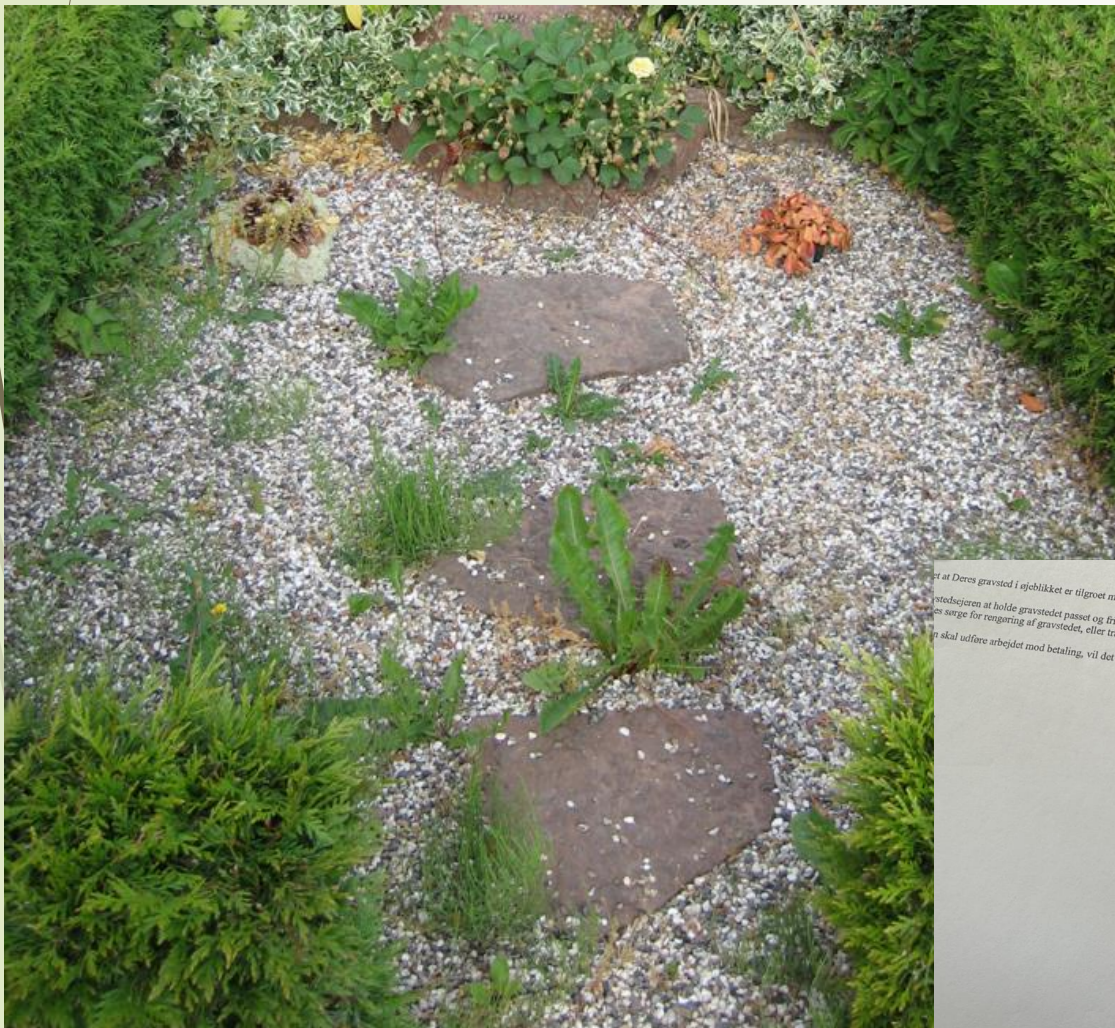
Fokus på forlænget sæson for blomstring og hjemmehørende arter

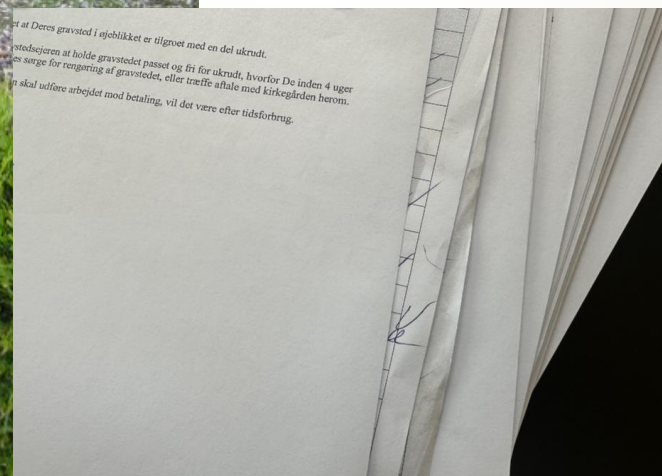
omstilling

Holdningsændringer

- Udseende
- Er ukrudt velkommen?
- Høns?

Viborg Kirkegård - Grøn omstilling

👍 🤔 🍷 21

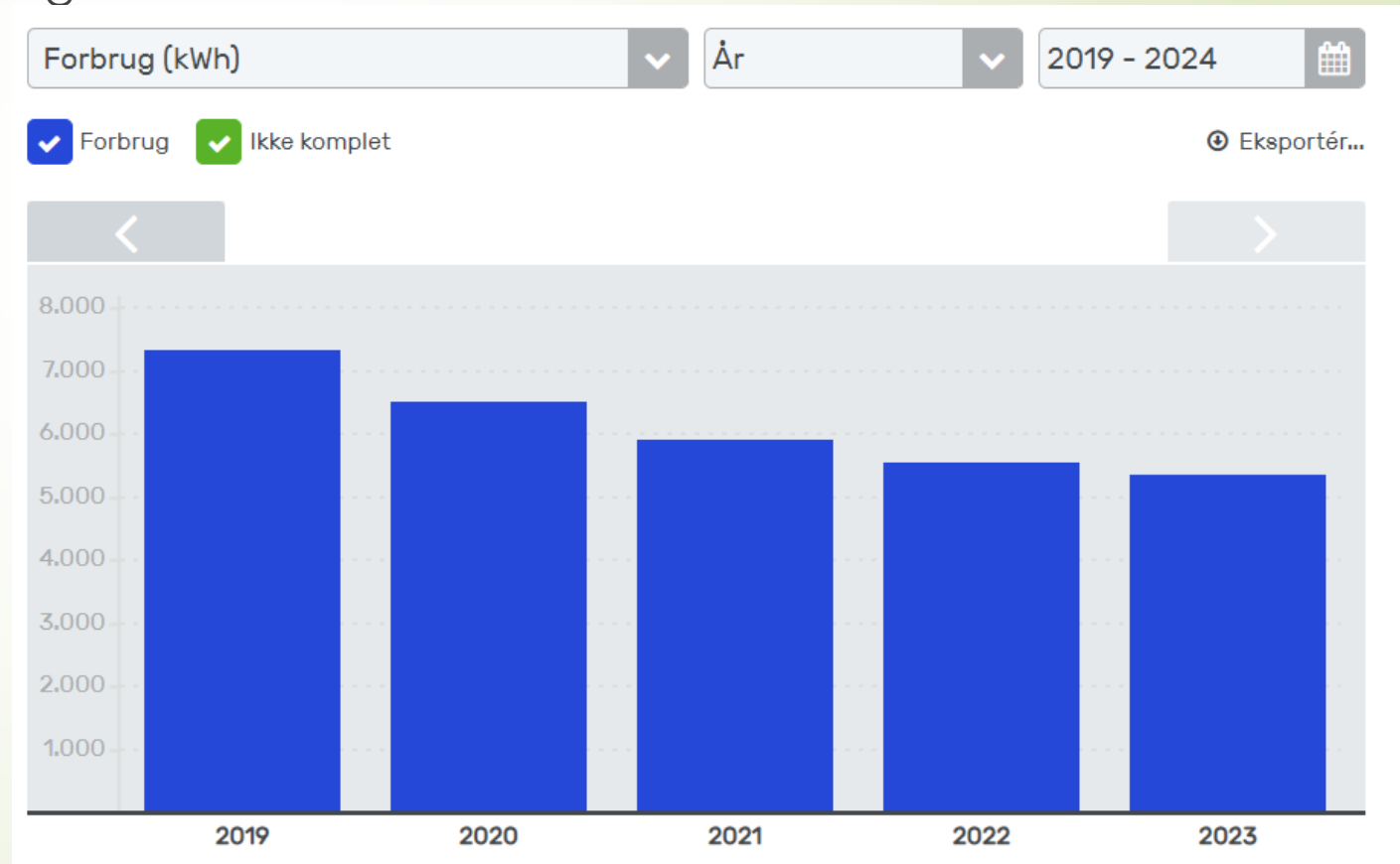
Grøn omstilling - Klimaindsats

- Overblik og plan
- Bygningsmasse og maskinpark
- Affaldshåndtering
- Holdningsændringer

Overblik og plan

- Status på energiforbrug
- Opsæt mål

Bygningsmasse og maskinpark

- Energiforbedringer på bygninger
- Eldrevne maskiner
  - Diesel 2100 liter
  - Benzin 2000 liter pr år
  - Gas 860 kg pr år = 86 flasker gas
- Kræver investeringer

Varmeforbrug til ventilation	13 MWh/år	5,3 MWh/år	3,7 MWh/år	9.477 kWh
Ventilatorer, elforbrug	9.984 kWh/år	2.240 kWh/år	1.237 kWh/år	8.747 kWh
Energibesparelse årligt		I alt		18.224 kWh

Affaldshåndtering

- Grønt affald: ca. 180 tons pr år
- Kompost
- Harpet muld: ca. 270 tons pr år
- Gravsten

Affaldshåndtering

Viborg Kirkegård - Grøn omstilling

Materialeforbrug – Holdningsændring?

- Gran 23 tons
- Årstidens blomster
- Blomster ved bisættelse/begravelser

Hjælp og inspiration

- Brug netværk
- folkekirkensgroenneomstilling.dk

Du er her: Folkekirkens Grønne Omstilling > Webinarer > Materialer fra webinarer > Affaldssortering

Webinar 3: Affaldssortering

Se webinar:

Webinar med Marie Carlsen Ravnmark, Erhvervsrådgiver i Københavns Kommune, Dorte Kristensen, Provstisekretær Aarhus i Nordre Provsti og Bjørn Dinesen, Kirkegårdsleder i Risskov.

Download præsentationer:

- [Affaldssortering - Lovgivning, krav og anbefalinger v. Marie Carlsen Ravnmark](#)
- [Erfaringer fra affaldsarbejdsgruppen i Aarhus Nordre Provsti v. Provstisekretær Dorte Kristensen](#)
- [Gode råd om affaldssortering i praksis v. Bjørn Dinesen](#)

Yderligere viden om affaldssortering

Vi har samlet materialer og inspiration om affaldssortering på [undersiden om affald](#). Her kan du blandt andet finde [en tjekliste til at komme i gang](#) og [en kort opsummering af gældende regler og krav](#).

Om webinarret

Fra januar 2023 er det et krav, at kirken sorterer husholdningslignende affald efter de samme sorteringskriterier som private husholdninger.

Webinaret sætter spot på, hvad det i praksis betyder for din kirke, kirkegård

Mere om

> Kommende webinarer

> Materialer fra webinarer

- > Kurser i grøn omstilling
- > Lancering af interaktivt kort over folkekirkens arealer
- > Solceller på folkekirkens jorder
- > Naturgenopretning af lavbundsgrunde på folkekirkens arealer
- > Skovrejsning på folkekirkens jorder
- > Økologi på folkekirkens jorder
- > Grøn omstilling i Favrskov Provsti
- > Biodiversitet
- > **Affaldssortering**
- > Ladestandere
- > Spar på energien i kirken

BILAG 1: AFFALDSTYPER - UNGDÅ/REDUCER/GENBRUG

Benyt dette skema til at skabe overblik over hvilke typer affald, I producerer, f.eks. pap fra pakker, plast fra plastikindkøbsposer mm. Notér; hvilken mængde, af affaldet I producerer (f.eks. stor, mellem, lille), og skriv til sidst ideer ned til, hvordan I kan undgå, reducere eller genbruge affaldet.

Type	Mængde	Ideer til at undgå/reducere/genbruge affald
 Madaffald		F.eks. Rester fra frugt og grønt, kaffegrums og te + filtre, æggeskaller, brugt køkkenrulle, afskårne blomster mm.
 Plast		Hårdplast: F.eks. Plastflaster og dunke, plastbøtter og låg, plastbakker Blødplast: F.eks. Plastikposer, folie, bobleplast.

Tak for opmærksomheden